GAZETA KRAKOWSKA

Nro 78

Z Krakowa dnia 28 Wrzesnia 1823 Roku w Niedzielę.

Z Warszawy d. 20 Września.

Dnia 17 b. m. stolica tuteysza obchodziła rocznicę Imienin Nayiaśnieyszey Cesarzowey i Królowey Elżbiety Alexieiowney, z wykłą uroczystością. W godzinach rannych na solennem nabożeństwie odprawionem w Kościele Metropolitalnym S. Jana znaydował się JO. Xiążę Namiestnik Królewski i Władze Kraiowe; po skończeniu którego JW. JX. Biskup Manugiewicz, Sufragan Warszawski, celebruiący, zaintonował *Te Deum* za zdrowie i pomyślność N. Monarchini. Wieczorem oświecono miasto.

Wystawienie tegoroczne dzieł sztuk pięknych, mniey od poprzedzaiącego iest liczne i świetne; bydź może dla tego, że przeciąg dwuletni czasu iest za krotkim do utworzenia znaczney liczby arcydzieł u nas mianowicie, gdzie za każdym wystawieniem dzieła iednych zawsze autorów spotykamy. Podług drukowanego katalogu wszystkich dzieł wystawionych na widok publiczny znayduie się sztuk 147. Znaczną ich część tworzą rysunki przez uczniów Uniwersytetu składane, po większey zaś części są to kopiie z antyków, z których wiele na wystawienie publiczne nie zasługuie. Do zasługuiących na pochwałę należy grupa Laokoona, rysowana z antyku przez A. Mieroszewskiego.

Dzieł oleyno malowanych iest 72, pomiędzy temi nie masz żadnego obrazu historycznego oryginalnego, gdyż obraz wystawuiący Dymitra z Goraia, napominaiącego Jadwigę, chcącą gwałtem wydrzeć się do Wilhelma, z tytułu tylko do rzędu dzieł tego rodzaiu należeć może. Do dzieł oryginalnych należą niemal same portrety, a pomiędzy temi dzieła Pana Blanka i Kokulara szczegolniey na pochwałę zasługuią. — Ciekawi iesteśmy ieszcze prac Pana Brodowskiego, które dotąd nie okazały się na widok publiczny. — Pan Blank szczególnie był szczęśliwy w odmalowaniu portretu Abrahama Sterna, wynalzcy machiny arytmetyczney. I rysunek i koloryt tego obrazu zwracaią na siebie uwagę. Pędzel Pana Kokulara nabył wiele delikatności, a łagodność, iaką dzieła iego się odznaczaią, mocno ich wartość powiększa.

Z kopiy oleyno malowanych uwagę szczególną zwrócił na siebie obraz wystawuiący chor Kapucynów w Rzymie, malowany przez Hrabiego Henryka Zabiełłę. Obraz ten iest kopiią z Campa-

nellego, lecz kopiią doskonałą. I perspektywa i cienie tego obrazu tak są naturalne, że wszystkie figury zdaią się w nim bydź wystaiące i żywe.

Pomiędzy peizażami i kwiatami naycelnieysze pochwały należą się Panu Franciszkowi Bruderowi, Panu Rychterowi i Pani Beier.

Damy nasze, iako to: Panna Elżbieta Sałacka, Maryianna Wyżewska, Teressa Zbiiewska, Emiliia Markendorf, Emiliia Kobylańska, Szokalska i Pani Herman, przyłożyły się znacznie do uświętnienia tegoroczney wystawy.

Pomiędzy miniaturami, prace Pana Marszałkiewicza celuią.

Liczba rzeźb wystawionych nie iest wielka; pomiędzy temi dzieła oryginalne są Pawła Malińskiego, Professora rzeźby, tudzież Pana Tatarkiewicza, Czerwińskiego, Norblena i Ludwika Wąsowicza.

JPan Adam Idzikowski dał proiekt reformy i wystawienia Teatru Narodowego. Autor nieszczędził pracy, i okazał wiele gustu w architekturze. — Projekt ozdobienia Kościoła Metropolitalnego, podany został przez St. Hoffmana i Leopolda Śmiecińskiego. Ostatni dał także projekt ozdobienia placu przed Zamkiem między ulicami Podwale i Piwna, który się powszechnie podobał; im bardziey część ta placu iest niekształtna, nieforemna i niestósowna, tem mocniey życzyć należy, żeby reforma iey nastąpiła.

Liczba dzieł przemysłu i kunsztów wystawionych w Sali Ratusza Głównego nie iest znaczna, pomiędzy temi zwróciły na siebie uwagę publiczności dwa l'chtarze, krucyfix, kobierce kraiowey roboty, fortepian roboty Leszczyńskiego i kufer żelazny z sztucznemi zamkami do chowania pieniędzy. — Kufer ten w naszych czasach iest naymniey potrzebny.

W Woiewodztwie Augustowskiem nadzwyczayne burze i nawalnice deszczowe poczyniły wielkie szkody po wszystkich Obwodach, między innemi w mieście Obwodowem Augustowie, w dniu 4 b. m. po całonocney wprzód niezmierney burzy, rano o godzinie 3ciey zabitą została od pioruna w mieszkaniu swoiem Bogumiła Buczyłowska wdowa, zostawiwszy czworo osieroconych dzieci. Uderzenie pioruna trafiło w głowę i piersi, lecz tak gwałtownie, że włosy nawet posmolone zostały, a naywiększa staranność lekarza była nadaremną. — Podobnież w mieście Zychlinie, Wdztwie Mazowieckiem, piorun uderzywszy w dom pozbawił 3 kobiety życia; w Ekonomii zaś Bądków grad nadzwyczayney wielkości orzecha laskowego, we wsiach Rzysna i Jachowice zniszczył zupełnie tak zboże folwarczne iako też włościańskie.

Jak mało poprawiaią się więźnie zamknięci w domu Kary i Poprawy, dowodzi następuiący przed kilku dniami zaszły w stolicy tuteyszey wypadek. Pięciu żydków, iako to: Maylach Leyzerowicz, Szol Jonas, Gierszon Chaim, Szmul Moszkowicz i Abraham Dondek, uwolnieni z więzienia po wysiedzeniu kary, zamierzyli na nowo wrócić do dawnego rzemiosła. Pierwszą ich myślą było okraść Bereksona kupca, do którego mieszkania iuż mieli klucze podorabiane, lecz ścisła obserwacyia Policyyna przeszkodziła ich zamiarom. Następnie, ciż sami żydzi zamierzyli okraść nieiakiego Milarskiego, mleczarza, przy ulicy Łuckiey pod Nrem 1145 mieszkaią-

tego. W tym celu otruli mu naprzód psa wiernego, a następnie d. 16 b. m. o godzinie wpół do 6tey rano, gdy mleczarz wyiechał na targ, łotry weszli do iego mieszkania przez piec, rozbili kuferki i zabrali pieniądze do 6000 zł. wynoszące. Czuwaiąca nad bezpieczeństwem osób i własności Policyią, przez umyślnie zastawionych ludzi, schwytała na mieyscu zaraz 3ch zbrodniarzy, a 2ch którzy z częścią pieniędzy potrafili umknąć, ujęła wtedy właśnie, gdy kradzierz między sobą dzielili. Wszyscy do Sądu po ukaranie oddani zostali.

Z Petersburga d. 31 Sierpnia d. K.
(Z Kuryiera Litewskiego.)

N. Cesarz Jegomość, d. 16 b. m. zrana, wyiechał z Carskiego Sioła; dla odwiedzenia niektórych prowincyy wewnątrz Państwa, i dla przeglądu korpusów woysk, na tey drodze znayduiących się.

Z Madrytu d. 4 Września.

Angielskim Kommissarzem, który (iak się w ostatniey gazecie doniosło) przybył na okręcie Angielskim do Puerto Santa Maria, był sekretarz posła Angielskiego P. A'Court. Słychać, iż ofiarował za pośrednictwem Anglii kapitulacyią względem Kadyxu, ale Xże Angouleme iako godny potomek Henryka IV odpowiedział, że gdy oznaczony czas do układów upłynął, polega na waleczności Francuzów i słuszney sprawie, którey bronienie Król mu powierzył.

Przez gońca, który d. 31 Sierpnia o godzinie 10 przed południem z Puerto Santa Maria wyiechał, odebraliśmy wiadomość o wzięciu Trocadero.

Rejencyia ustanowiła dla urządzenia woyska rądę woienną, w którey prezydue Jenerał Kapitan Castannos.

Z okolic Malagi piszą, iż Riego za przybyciem do tego miasta wydał mocną odezwę przeciw Francuzom, i zaraz potem Jenerałów Zajas, Abadia, Zarco del Valle, Placencia, Gubernatora Aguilar i kilkunastu officerów kazał uwięzić i na fregatę Comunera, równie iak Archidiakonów Asenjo, Ximenes, Perez i Calvo zaprowadzić. Klasztory zostały otoczone i zostaiące w nich osoby, które nie zdołały umknąć, na fregatę poprowadzono. Na miasto Malaga została znaczna kontrybucyia nałożona i w drugiey odezwie zagroził Riego wszystkim śmiercią, którzy mówić będą o układach, dwóch izbach, &c.

Niektórzy zbiegowie z korpusu Palarea, Rosello, &c. po poymaniu ich naczelników, którzy do Francyi poprowadzonemi zostali, usiłowali w Amasco (powiecie Palencyi) podnieść rokosz, ale po użyciu przeciw nim siły woyskowey, uciekli.

Dwieście ludzi z batalionu Galicyi i szwadron pułku konnego Królowey zrobili z Malagi wycieczkę. Sądzą, iż Riego znaydował się na ich czele. Po zabierali z okolicznych wsi żywność, aż nakoniec mieszkańcy Antequera wzięli się przeciw nim do obrony.

Od granic Hiszpańskich d. 7 Września.

W nocy d. 27 Sierpnia została polowa poczta o milę od Madrytu, zatrzymana. Jak tylko doszła o tem wiadomość do Madrytu, pospieszył tam zaraz oddział kirysserow. Znaleziono gońca i postyliona do drzewa przywiązanych; pieniądze wszystkie zabrano i zapewne nie miano dosyć czasu do zabrania papie-

rów, ponieważ wszystkie zostawiono.

Niepotrzebne w Madrycie woyska poszły do Andaluzyi, i iedna kompaniia artyleryi stanąć miała w 10 dniach przed Kadyxem. Jenerał Quesada tamże się ma udać. — Do Estramadury posłana została kolómna z 3000 ludzi, ponieważ pokazać się tam miał rzekomo 3tysiączny konstytucyyny korpus, w ktorym znaydowało się 1000 jazdy.

List Dowodzcy twierdzy Figueras, San Miguel, do Miny, dostał się w nasze ręce. Upał i niedostatek żywności (wyraził w nim) rodzą wiele chorób i nie sądzę, abyśmy się długo trzymać mogli. Od wycieczek wstrzymać się muszę; ponieważ żołnierze moi tak są z mizerney strawy osłabionemi, iż nie potrafią 6ciogodzinney drogi wytrzymać, i do tego lękaią się wieśniaków, którzy przeciw nam się uzbraiaią.

Eskadra Francuzka zamykaiąca Barcelonę, opuściła tę okolicę, i popłynęła przed Kadyx. Kilka tylko pozostało okrętów dla zasłonienia podbrzeżney żeglugi. Podług doniesień z Perpignanu pod d. 1 Września osada Barcelony nie iest w stanie nic ważnego przedsięwziąść. Oprócz niechoty walczenia dłużey za konstytucyią, zaczena iey zbywać na wodzie i chlebie; wina i mięsa po wysokiey tylko cenie dostać tam można, i do tego brakuie drzewa do gotowania. Urządzone także są dwie kompaniie do przestrzegania potaiemnego wpędzania owiec do Barcelony.

Na początku bieżącego miesiąca Marszałek Moncey stał blisko Tarragony. Milans i Lobera zaięli stanowisko pod murami tey twierdzy. Milans odpowiedział na uczynioną do niego odezwę: że lubo sądzi, iż sprawa, którey broni, upada, iednak niedowodzi naczelnie, a zatem udać się należy z podobnemi propozycyiami do Jenerała Miny. Lecz ostatni znayduie się ciągle w Barcelonie chory. Przy niezgodzie, iaka zdaie się teraz pomiędzy Konstytucyynemi naczelnikami zachodzić, utracił także Mina swóy wpływ. — Trzysta konstytucyynych żołnierzy i officerów stawili się od 1go b. m. przed naszym dowodcą i żądali częścią służenia w woysku Królewskim, częścią pozwolenia powrotu do swych domów. Przy ścisnionem położeniu w Katalonii uznaią konstytucyioniści coraz większą potrzebę poddania się i każdy myśleć musi o zabezpieczeniu własney osoby. Takaż sama okoliczność zachodzi względem Urgel. Officer, który z Urgel wysłany był do główney kwatery 4go korpusu, powrócił przed kilku dniami w towarzystwie sztabowego officera do tey twierdzy, i sądzę, iż pomimo dotychczasowego uporu Gubernatora, twierdza ta w krótce się podda. Zolnierze Królewscy opasuiącego Urgel korpusu wezwali żołnierzów konstytucyynych w tey twierdzy, aby stawili się pod chorągwie Ferdynanda VII.

Z Paryża d. 10 *Września.*

Warownia Trocadero nie mogła bydź zdobytą bez uprzątnienia wielkich przeszkod. Podług nadesłanych doniesień przez nadzwyczaynego gońca, wzięcie iey uskutecznione zostało następuiącym sposobem: Dwie kompaniie woltyżerów przebrneły po szyię w wodzie przytykaiący rów do tey warowni, niosąc powiązane w chustach na głowach ładunki. Rozbito oraz pod ogniem nieprzyiacielskim na tym rowie most. Na

czele woysk swoich przeszedł Xżę Angouleme po tym moście przeciw ogromnem batteryiom, ktore nie wyszło pół godziny wszystkie opanowane zostały. Hiszpańscy kanonierowie zostali przy swoich działach pozabiianemi, nagłe nasze natarcie rozproszyło nieprzyiaciela i zaledwo mogł się zebrać w ustępie. Po żywem ściąganiu przyszło znowu pod wsią leżącą na nazywaiącym się także Trocadero języku ziemi, do potyczki, poki nakoniec wszyscy żołnierze konstytucyyni pozabiianemi lub poymanemi nie zostali, tak iż strata nieprzyjaciela w zabitych nie będzie wysoko rachowana, gdy ią do 500 ludzi podamy. W niewolą zabraliśmy 1200 ludzi, lecz i my takze utraciliśmy do 40 ludzi w zabitych i narachowaliśmy 100 ranionych. — Ważność opanowania Trocadero zasadza się szczególniey na tem, iż czyni nas panami wewnętrznego przedporcia, gdyż z nim dostała się oraz w nasze ręce cała przestrzeń od Trocadero aż do warowni Matagorda i St. Louis, a 24 dział, 4 moździerze, kilkanaście haubic, wszelkiego rodzaiu ammunicyia, magazyny i nawet kilkanaście działowych szalup, które uyść nie zdołały, nie małą będą nam pomocą do dalszych działań. Xżę Jeneralissim, obok którego kilku walecznych żołnierzy poległo, powrócił dopiero po ukończoney walce, która zaczęła się o godzinie 2giey z rana, o 10 do Santa Maria. Podczas attaku kierował osobiście pierwszemi wystrzałami z dział przeciw nieprzyiacielowi. Xżę Carignan odznaczał się także bardzo swoią nieustraszonnością i chciał naypierwszy iśdź przez rów. Przykład obu Xiążąt zapalał odwagę w żołnierzach. Gdy grenadier postrzegł Xcia Carignan przy wyłażeniu na szaniec w niebezpieczeństwie, ściągnął go za mundur w wodę; łaskawy Panie (rzekł potem do niego) zaiąłeś mieysce moie. „ “ Kollego (odpowiedział Xżę) ia iestem Królewskim ochotnikiem„ i poszedł na nowo do szturmu i oblany potem walczył w pierszym szeregu. Konstytucyyny Admirał Valdes pokazał się także w Trocadero, ale oddalił się widząc potężny attak z naszey strony. — Rozpalonemi kulami starać się będziemy zmusić eskadrę Hiszpańską do cofnienia się do pozostałego iey iedynego schronienia do basinu Caraca po wzięciu Trocadero. Hiszpańscy maytkowie i żołnierze morscy tak są źle płatnemi i mało do Stanów przywiązanemi, iż niemal spodziewać się należy, że przeydą na okręty nasze.

Od 3 b. m. zaczęło się formalne oblężenie Pampelony. Nietylko dla uporu z iakim konstytucyyny Gubernator dotąd odrzucał wezwanie o poddanie, i osobliwszego położenia pod Pireneami nad rzeką Arga, ale też dla tego, iż iest stolicą prowincyi Nawarry, zasługuie ta twierdza na szczególnieyszą uwagę. W rapporcie, który Marszałek Lauriston dowodzący oblegaiącym korpusem Ministrowi woiennemu pod d. 4 b. m. przysłał, wyczytuiemy: “Nieprzyiaciel trzymał ieszcze osadzone pobliskie okolice miasta i przeszkadzał inżynierom naszem do czynienia naypotrzebnieyszych rozpoznań. Wypadało zatem naypierwey wypędzieć konstytucyonistów z przedmieść. Przedmieścia S. Magdaleny i Rochoppea leżą poniżey miasta w odległości nazcią część wystrzału kartaczowego; aże otaczaią ie na wzór wału na 30 do 40 stóp wysokie skaliste wzgorza, słusznie zatem nieprzyiaciel sądził niepodobnem rozpozna-

nie tuż przy mieście stoiącey cytadeli. Siodma dywizyia z 4 pułków złożona pod rozkazami Vicehrabi Jamin, stała d. 3 Września przed temi przedmieściami, dla uderzenia na nie skoro dokończemy przekopów. Trzy inne pułki, część woyska Hiszpańskiego i kilka batteryy były do posiłkowania iey przeznaczone. Nadzwyczay szypko zostały te przedmieścia opanowane; bo uderzono na nie o godzinie w pół do szóstey z rana, a o w pół do osmey, pomimo, iż waleczne nasze woyska ciągle wystawione były na kartaczowy ogień z oszańcowanych domów, znaydowały się już w naszych ręku. W dwoch gmachach na boku klasztoru San Pedro i na drodze do Toloza, które były przyzwoicie obwarowane i strzelnicami opatrzone, bronił się nieprzyiaciel z szczególnieyszą zapalczywością; ale skoro działom naszem udało się wystrzelic kilka wyłomów, opuścił ie zaraz. Przy tylu zawadach nie spodziewaliśmy się wcale tak nagłego powodzenia, zwłaszcza, iż od strony Rochappea nieprzyiacielskie działa z wałów były przeciw nam wymierzone i pozapierane drzwi do domów musiały bydź siekierami wyrąbywane. Oszańcowaliśmy się zaraz w tych przedmieściach, iakkolwiek karabinowy ogień trwał ieszcze do 10 godziny w wieczor i nieprzyiaciel nieprzestawał do woysk naszych kartaczami strzelać, a do batteryy bomby rzucać. Jenerał Pacheux wyparł nakoniec nieprzyiaciela z wszystkich małych stanowisk i tak zwanego Xiążęcego szańcu o 200 sążni od cytadeli; ażeby zaś nieprzyiaciel przez nocne wycieczki nieprzeszkadzał robotom naszych inżynierów, oszańcowano kilka punktów, tak iż officerowie nasi mogą teraz spokoynie czynić rozpoznania. Takie iedynie woyska (dodaie Marszałek Lauriston) iakiemi są nasze, mogły tylko przezwyciężyć tyle trudności przy opanowaniu tych przedmieść, i to z niewielką z naszey strony stratą. Hr. d'Espagne z woyska Królewsko-Hiszpańskiego odznaczył się także w tey potyczce odwagą i zręcznością.,,

Do Lorient przybyła korweta le Tarn z 55 jeńcami woiennemi z osady Koruny. Znayduią się pomiędzy niemi Pułkownikowie Triarte od inżynierów, Lopez Camilo od milicyi Bilbao, Jaurguy, Podpułkownik Gumbra, Naczelnik bataliionu Zugerrannerdy, Naczelnik batalionu van Malen i 33 innych officerów.

Hr. de la Alcudia, nadzwyczayny Kr. Hiszpański Poseł przy Ces. Rossyyskim Dworze, przybył tu w swey podróży do Petersburga.

Dziennik Konstytucyionista nazywa teraźnieyszą woynę w Hiszpanii długim układem, i twierdzi, iż umowiaią się teraz przed Kadyxem, Barceloną, &c. iak umawiano się dawniey z Abisbalem, Morillo i Ballasterosem.

Podług telegraficznego doniesienia pod d. 8 b. m. Kontraadmirał Duperre, przeznaczony na dowodcę eskadry zamykaiącey Kadyx, zatchnął admiralską swoią banderę na fregacie Hermina i za pomyślnym wiatrem odpłynął z Brest.

Mówią, iż wysełani ztąd gońcy handlowi od 6 b. m. podlegaią szczególnieyszemu dozorowi. Jeżeli wieści wierzyć można, ieden goniec iadący do Frankfortu zatrzymany został pod Bondy, a pięciu innych pod St. Denis.

Wiadomy i ulubiony od Paryżanów ogrod zabawy Tivoli zamieniony bydź ma na nową ulicę.

W Portugalii, iak dziennik Gwiazda donosi, zabronione są wszystkie z obcych kraiów przychodzące dzienne pisma i xiążki.

— D. 12 —

Rewolucyioniści, którzy poczytywali warownią Trocadero za niezwyciężoną, przypisuią iey wzięcie zdradzie; lecz żołnierze nasi po skończoney nawet walce okazali przez swóy zapał, iż opanowanie iey przypisać iedynie należy ich waleczności. "Jestże nasz Xże kontent,, (wołali na Xcia Angouleme, a on odpowiedział:) "Przyiaciele, uznaię za wielkie szczęście dowodzić tak walecznemi żołnierzami, iakiemi wy iesteście.,, Pułki Królewskicy gwardyi posłały Xciu Carignan iako honorowy znak naramiennik Francuzkiego grenadiera, który on znaywiększą przyiął radością. — Większa część ieńców pozostanie na Trocadero, dla pracowania nad zasypaniem przekopanego przez konstytucyionistów rowu i naprawienia batteryy. — Zaraz powzięciu Trocadero posłana została z Santa Maria flottylą z 3 działowych, 4 bombardierskich i 4 hubicowych szalup złożona do naszey eskadry przed Kadyxem, którey 15 działowych szalup i dwa inne konstytucyyne okręty z Puntales zaskoczyły drogę; lecz ogniem z naszych okrętów i szańców S. Katarzyny zmuszonemi zostały schronić się pod batteryie Kadyxu. — Naypierwszy nasz attak wymierzony zostanie przeciw wyspie Leon, którey wzięcie ułatwić nam musi opanowanie Kadyxu. Lecz przygotowania do tego wymagaią tyle czasu, ile do zdobycia Trocadero. — Na szczycie Matagorda i wyspie St. Louis pozakładane są batteryie, które za pierwszem znakiem strzelać będą do Hiszpańskiego okrętu Asya i innych. — Mimo trudów, uprzykrzenia klimatu i ustawicznych potyczek korpus woyska stoiący w Puerto Santa Maria bardzo mało ma chorych. Urzędowy rapport nie podaie iak iednego officera i 52 podofficerów i żołnierzy którym urznięto nogi. Z poymanych zaś Hiszpanów znayduie w tamteyszym lazarecie 209 pomiędzy któremi kilkustu officerów, i z tych iednemu tylko okazało się potrzebnem urznięcie nogi.

Kontraadmirał Hamelin nie umarł, iak rozgłoszono na zapalenie mozgu, ale d. 31 Sierpnia dosyć przy siłach odpłynął na okręcie Breton z pod Kadyxu do Brestu.

Mówią, iż w spodziewaniu, że Quiroga i Wilson będą chcieli dostać się do Kadyxu, posłane zostały ich opisy eskadrze naszey.

Jenerał Conchy nie umarł, iak dawniey pisano, na puchlinę piersiową ale na pokłucie piersi piką.

Kapitulacyia officerów Hiszpańskich którzy woleli raczey dać się do Francyi w niewolą zaprowadzić, niż uznać Rejencyią, zawartą została przez Jenerała Francuzkiego Marguery z Jenerałami Rosella, Palarea i Vigo, mocą którey ich korpusy obowiązały się złożyć broń i udać się w niewolą Francuzką, z zatrzymaniem iednak przez officerów swych szpad, koni i prywatnych własności, a przez żołnierzy tłumaczków. Skarbowa tylko własność i amunicyia w godzinę po zatwierdzeniu kapitulacyi oddaną została.

Gazeta Tulusy pod d. 8 b. m. donosi, że prywatny człowiek, który d. 5 z Urgel przybył, wiadomość przywiozł, iż ta twierdza d. 1 kapitulowała.

Woyskowa władza Francuzka w Madrycie skonfiskowała 4000 exemplarzy przysłanego do Rejencyi drukowanego przełożenia od ochotników Nawarry, ponieważ zawierało obelżywe wyrazy przeciw Xciu Angouleme i wydanemu przez niego rozporządzeniu względem uwolnienia za polityczne mniemania uwięzionych. Autorowie tego przełożenia obowiązali się wspierać bronią Rejencyią przeciw nadwerężeniu wczem kolwiek władzy Krolewskiey.

Były Austryiacki Poseł w Stambule Baron Stürmer znayduie się teraz w Paryżu.

W Aix w nocy d. 5 b. m. czuć się dały dwa wstrząśnienia ziemi.

D. 9 przed Mszą Poseł Angielski P. Stuart, oddał Królowi na prywatnem posłuchaniu odpis od swoiego Monarchy na list J. K. Mci donoszący o ukończonym poselstwie Vicehrabi Chateaubriand przy Dworze Londyńskim. Potem Poseł Hiszpański, Xże San Carlos, miał zaszczyt złożyć J. K. Mci list wierzytelny na pełnomocnego Ministra przy Dworze tuteyszym Jnfantki Xiężny Łukieskiey.

W krótce wyydzie tu z druku pismo P. Alfonsa de Beauchamp względem odpowiedzialności Ministrów za woynę z Hiszpaniią.

Z Bruxelli d. 11 Września.

Przybyli tu Poseł nasz przy Stolicy S. i Dworze Toskańskim, Kawaler Reinhold, i Rossyyski Jenerał piechoty Xże Wołkoński.

D. 6 b. m. w katedralnym Kościele Leodyyskiem odprawione zostało uroczyste żałobne nabożenstwo za ś. p. Papieża Piusa VII.

Panu Dealy, który otrzymał iuż w Anglii patent na robienie nowego wynalazku kotwic okrętowych, udzielony podobnyż patent został od naszego Rządu na lat 10.

Słychać, iż Królewicowna Jmc. Następczyna tronu naszego zostaie przy nadziei, z którego powodu podobno zamierzona iey podroż do Petersburga nie nastąpi.

Mówią, iż J. K. Mość na początku tego miesiąca wydał wyrok, mocą którego bióra powszechney administracyi od 1go Stycznia roku przyszłego z prostowane i mniey kosztownie urządzone bydź maią.

Podług doniesień z Surynamy pod d. 26 Czerwca tak wielkie tam od Marca padały deszcze, iż znaczna część plantacyy na długo wodą zalaną została i cukrowa trzcina na polach gniie.

Zyczących trzymać Gazetę Krakowską od 1go Października 1823 r. uprasza Redakcyia o wczesne się zgłaszanie.

DODATEK
DO Nro 78.
GAZETY KRAKOWSKIEY

Z Krakowa Dnia 28 Września 1823 Roku w Niedzielę.

Z Wiednia d. 18 Września.

Nayiaśnieyszy Cesarz nasz przedsięwziął dziś rano podróż przez Lwów do Czernowic w Bukowinie dla widzenia się z Wysokim swoim Przyiacielem i Sprzymierzeńcem Nayiaśnieyszym Cesarzem Alexandrem.

Kanclerz Dworu J. C. K. Mci i Stanu, Xże Metternich, udał się także wczoray wieczorem przez Lwów do Czernowic.

Z Rzymu d. 3 Września.

Oto iest imienna lista żyiących teraz kardynałów: Firrao, 87 lat maiący, kardynał od 22 lat. — Häffelin, 86 l. kardynał od 6 lat. — Spinucci, 84 l. kardynał od 7 lat. — Caselli, 83 l. kardynał od 22 lat. — Rusconi, 80 l. kardynał od 7 lat. — Solaro, 80 l. kardynał od 7 l. — Della Somaglia, 79 l. kardynał od 28 lat. — Naro, 79 l. kardynał od 7 lat. — Fabrizio Ruffo, 79 l. kardynał od 32 lat. — Clermont-Tonnerre, 76 l. kardynał od ½ roku. — Gravina, 74 l. kardynał od 7 lat. — Beausset, 74 l. kardynał od 6 lat. — Guerrieri Gonzaga, 73 l. kardynał od 4 lat. — Ludwik Ruffo Scilla, 73 l. kardynał od 4 lat. — Albani, 73 l. kardynał od 22 lat. — Cacciapiatti, 72 l. kardynał od 7 lat. — Pandolfi, 72 l. kardynał od ½ roku. — Frosini, 71 l. kardynał ½ roku. — Bertazzoli, 69 l. kardynał od ½ roku. — Brancadoro, 68 l. kardynał od 22 lat. — Cavalchini, 68 l. kardynał od 6 lat. — Serlupi, 68 l. kardynał od ½ roku. — Turiozzi, 68 l. kardynał od ½ roku. — Pacca, 67 l. kardynał od 22 lat. — Spina, 67 l. kardynał od 22 lat. Arezzo, 67 l. kardynał od 7 lat. — Severoli, 66 l. kardynał od 7 lat. — Cesar Leoni, 66 l. kardynał od 6 lat. — Consalvi, 66 l. kardynał od 23 lat. — Morozzo, 65 l. kardynał od 7 lat. — Gregorio, 65 l. kardynał od 7 lat. — Ercolani, 65 l. kardynał od 7 lat. — Rivarola, 65 l. kardynał od 6 lat. — Sceberas Testaferrata, 65 l. kardynał od 6 lat. — Vidoni, 64 l. kardynał od 7 lat. — Dandini, 64 l. kardynał od ½ roku. — de Cunha 63 l. kardynał od 4 lat. — Della Genga, 63 l. kardynał od 7 lat. — Bardaxi de Azara, 63 l. kardynał od 7 lat. — Castiglioni, 62 l. kardynał od 7 lat. — Fesch, 60 l.

kardynał od 20 lat. — Sanseverino, 59 l. kardynał od 7 lat. — Falża Cappa, 56 l. kardynał od ½ roku. — Oppizoni, 54 l. kardynał od 19 lat. — Pedicini, 54 l. kardynał od ½ roku. — Galefti, 53 l. kardynał od 20 lat. — Palotta, 53 l. kardynał od ½ roku. — Georgio Doria-Pamfili, 51 l. kardynał od 7 lat. — Riario Sforza, 41 l. kardynał od ½ roku. — Odescalchi, 38 l. kardynał od ½ roku. — Ranieri Rudolf Jan Arcyxiąże Austryiacki, 35 l. kardynał od 4 lat. — Zurla, 54 l. kardynał od ½ roku. — La Fare, 71 l. kardynał od ½ roku. — Konklawa na obranie nowego Papieża rozpoczęła się dnia wczorayszego.

Z Londynu d. 12 Września

Przybył tu Xże Wilhelm, brat panuiącego Xcia Brunswickiego.

P. Willock powrócił tu w sobotę z swoiego poselstwa do Persyi.

W wieyskiem mieszkaniu swoim w Glocestershire umarł naysławnieyszy z pisarzów naszych o ekonomii narodowey, P. Dawid Ricardo, członek Parlamentu.

Jenerałowi Dumouriez wystawiony został w kościele Henley pomnik.

Jenerał Robert Wilson przybył d. 16 do Gibraltaru.

Tuteysi przyiaciele konstytucyynych Hiszpanów umieią się pocieszyć, chociaż nawet niepomyślne z Hiszpanii nadchodzą wiadomości. Wzięte szturmem przez Francuzów Trocadero wcale ich nie przestraszyło; mówią bowiem, iż Trocadero nie iest niczem więcey iak szańcem mostowem, który na ówczas tylko może być dobrze bronionym, gdy osada wspierana iest działowemi szalupami. To dziać się mogło podczas woyny przeciw Bonapartemu, gdyż na ówczas cały brzeg zasłoniony był okrętami Angielskiemi, czego teraz niema. Z tem wszystkiem przez wzięcie Trocadero nie iest ieszcze Kadyx wystawiony na ogień dział Francuzkich.

Liczba woyska Francuzkiego w Hiszpanii, wraz z 4tym korpusem pod Marszałkiem Moncey, wynosiła podług doniesień z Madrytu do połowy Sierpnia 66 1 o piechoty i 9200 jazdy. Liczbę chorych i ranionych podaią do 9140 ludzi.

Związek za konstytucyynemi Hiszpanami wysłał w zeszłym tygodniu do Hiszpanii 5000 karabinów i pałaszów, i wkrótce podobnyż transport odpłynie. Gazeta Goniec donosząc o tem dodaie: Niewiemy iaką wiozący tę broń kapitan, rodowity Minorkanin, ma instrukcyią lub gdzie wyląduie; ale trudno mu będzie uyść przed krążącemi Francuzkiemi okrętami. — Dotąd zebrane składki dla konstytucyynych Hiszpanów mało co więcey nad 20,000 Fs. wynoszą.

Przybyło tu dwóch Greckich kommissarzów, Orlando i Zaimi, dla zaciągnienia pożyczki dla Rządu Greckiego.

Lord Beresford uda się w przyszłym tygodniu do Lizbony; podług iednych dla obięcia iako Marszałek dowództwa nad woyskiem Portugalskiem, podług drugich dla obrachowania się tylko z nowemi Ministrami i za kilka tygodni powróci.

Z Gibraltaru piszą pod d. 18 Sierpnia: że podług wszystkich doniesień Kadyx iest dostatecznie w żywność opatrzony, chociaż powietrze dotąd daleko więcey sprzyiało flocie Francuzkiey, niżeli który zimie będzie. Poczta listowa z Gibraltaru przez Hiszpaniią do Francyi często doznaie przerwy.

Z Hawanny d. 24 Lipca.

Wypałki woienne w Hiszpanii wzbudzaią tu wielkie ubolewanie i obawę; lecz większość mieszkańców iest za konstytucyią, chociażby nawet Stany zniesione zostały. W ostatnim przypadku wyspa Kuba ogłosiłaby się zapewne niepodległą. Na ostatniem posiedzeniu Ajuntamiento kilku członków obiawiło otwarcie to mniemanie i zapytało się Gubernatora Vives, czyli chce bronić konstytucyi r. 1812? Na co odpowiedział: że będzie wiernym swey przysiędze. Odpowiedź tę poczytuią niektorzy za dwoyznaczną. D. 12 Lipca weszło tu nieco regularnego woyska i zdaie się, że Gubernator dołoży wszelkiego starania dla utrzymania tey wyspy dla Hiszpanii, iakikolwiek bądź będzie woyny wypadek.

Z Tryjestu d. 2 Września.

Podług doniesien okrętowych z Patras, które d. 11 Sierpnia dochodzą, znaydował się tam ieszcze Kapitan Basza z swą flottą. Zdawał on się oczekiwać wypadku działan Baszy Skutary, którego Grecy znacznie pod Agrafą pobić mieli.

Od granic Włoskich d. 1 Września.

Na wszystkich wyspach Egeiskiego morza czynione są naywiększe uzbroiania do pobicia Turkow. Z Kandyi nadchodzą pomyślne wiadomości: liczba uzbroionych Greków na tey wyspie dochodzi do 34,000, i wszystkie warowne mieysca są ścisło opasane. Wielka Grecka flotta dopiero d. 16 Lipca wyszła na morze dla działania przeciw flocie Tureckiey. Inny oddział Greckich okrętów popłynął ku Alexandry, dla uważania Egipskiey flottyli.

Z Chrystianii d. 5 Września.

Podług nadesłanych do Rządu urzędowych doniesien urodzay zboża w Norwegii iest tego lata mierny, i nie obedzie się iak dawniey bez zagranicznego dowozu.

Od brzegów Menu d. 15 Września.

N. Królowa Bawarska pojechała z Ratysbony do Bruchsal, gdzie d. 9 przybyła.

W Elektorstwie Heskiem wyszło rozporządzenie, iż na przyszłość tam, gdzie znayduią się katoliccy i ewangeliccy Plebani, odbywać się maią śluby w kościołach iakiego iest wyznania nowożeniec, tudzież chrzty, i t. d. Daley, że po 18 latach wieku wolno każdemu obrać sobie, iakie zechce wyznanie.

Z Sztuttgardu piszą, że d. 9 b. m. z rana odiechała ztamtąd do Rossyi Xiężniczka Wirtembergska Karolina, zaręczona z J. Cesarzewicowską Mcią W. Xciem Rossyyskim Michałem. Na granicy przyiętą zostanie przez przyszłego swoiego Małżonka i do iey dworu przeznaczone osoby.

W Frankforcie mnostwo znayduie się cudzoziemców, a wszelako iarmark nie idzie pomyślnie. Do monet, które podczas teraźnieyszego podniosły się iarmarku, należy szczególniey gruba moneta Pruska, która blisko o ieden od sta poskoczyła.

Lekarz Schreiber w miasteczku Eisenachskiem Ruhla oznaymił w pismach publicznych, iż używanie Merkuryuszu iest prezerwatywą przeciw wściekliźnie; własny iego syn ukąszony był od psa wściekłego w r. 1811 i temu lekarstwu winien, iż dotąd nie odezwał się w nim żaden ślad wścieklizny.

Rusnikarz w Wircburgu, robi podług pism publicznych fuzyie z zapałami do chemicznego prochu, który opiera się wszelkiey wilgoci i nawet w wodzie swey mocy nie traci.

DONIESIENIA.

Komornik Sądowy uwiadomia ninieyszym Szanowną publiczność — Ze dnia 7 Października r. b. 1823 o godzinie 9 ranney a o 3 z południa w Krakowie przy Ulicy Grodzkiey pod L. 26 i 27. to iest: w Kancellaryi podpisanego sprzedane będą w drodze Exekucyi Sądowey różne Kosztowności iako to: bindy perłami wysadzane, pierścionki brylantowe perły, srebra różne i. t. p. Które stósownie do przepisów prawa Handlo: pod L. 496. na widok publiczny są wystawione. Życzący sobie zalicytować powyższe kosztownosci zaopatrzeni w gotowe pieniądze Curent na oznaczonym mieyscu i czasie znaydować się zechcą.

Jarzyński Kom. Sąd.

Podpisany Notaryusz publiczny Wolnego Miasta Krakowa z Jego Okręgiem, stósownie do do rezolucyi Wysokiego Trybunału Rzeczypospolitey Krakowskiey dnia 19 Września 1823 r. do Nru 3254 wydaney, zawiadomia Publiczność, iż Ruchomości po ś. p. Michale Zakrzewskim pozostałe, iako to: Suknie, bielizna do chodzenia, bielizna stołowa, Firanki do okien, Pościel, Dywany, Futra, Stolarszczyzna, Landschafty i malowidła, Zegary, Porcelana. Szkło różnego gatunku, Faians, Zwierciadła Lustra, Wazony Marmurowe, Książki, Mosiądz, Blacha, Miedziane naczynia, Żelazo. Cyna, Powozy, Szory, Brzytwy, Pistolety, Kawa, Cukier, Srebro stołowe, Wino, Kwiaty, w dniu 25 Września 1823 r. na Wesoły przy Krakowie w Domu pod Liczbą 230, o godzinie dziesiątey ranney, a po południu o godzinie trzeciey sprzedawane za gotową z góry zapłatę będą. — Oczem chęć licytowania maiących uwiadomia. Po odbyciu którey sprzedawane zostaną Ruchomości po ś. p. Józefie Leszczyńskim pozostałe; iako to: Suknie, Książki, stósownie do Rezolucyi Trybunału z dnia 9 Września 1823 r. do Nru 3049 wyszły w Domu na Wesoły przy Krakowie pod Liczbą 230 stoiącym. — W Krakowie d. 20 Września 1823.

J. Rogalski Notaryusz.

Licytacya fantów w Kómorach Banku Pobożnego zastawnych iako to: kleynotów, Złota, Srebra, którym dwa Lata od dnia zastawu do 30 Września r. b. Sukie , bielizny i t. d. rok i Niedziel sześć aż do 30 Września r. b. do wykupna minął, wprzód te na nowo s cu e w Kamienicy Brackiey na sienney Ulicy L. 53 pierwszym piętrze od godziny dziewiątey aż do pierwszey dnia 4go Listopada r. b. odbywać się będzie.

Każdemu zastawiaiącemu aż do Licytacyi wolno iest fant wykupić i od Licytacyi iego uwolnić.

Zapewnia zaś Bractwo Miłosierdzia że Nadwyżka sprzedanych fantów Właścicielowi oddana będzie. równie niezgłaszaiących się po odebranie po sześciu latach od 4 Listopada r. b. rachuiąc podług Ordynacyi własnością Banku Bobożnego zostaią. — Uchwalono na Ses yi Bractwa dnia 5 Września 1823 r.

Piekarski S. B.

B gayski Sekretarz.

Na Wesoły pod N. 92 we Dworku niegdy Morstynowskiem, a teraz JP. Ulricha znayduią się do sprzedania Barany gatunku Merynosów, z pochodzącey z Królewsko-Saskiey owczarni Stolpen z tak zwaną wełną Elektorską, która teraz nay większy znayduie pokup. Zyczący kupna mogą ie w powyższym Dworku każdego czasu widzieć.